

Zmiany klimatu a upadek cywilizacji. Dr Piotr Guzowski z UwB współautorem publikacji w prestiżowym amerykańskim czasopiśmie naukowym

Dr Piotr Guzowski z Instytutu Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku jest współautorem artykułu, który ukaże się w jednym z najważniejszych czasopism naukowych na świecie poświęconych naukom przyrodniczym - *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*.

Artykuł, zatytułowany „History Meets Palaeoscience. Consilience and Collaboration in studying Past Societal Responses to Environmental Change” („Historia spotyka się z naukami paleoprzyrodniczymi. Spójność i współpraca w studiach nad reakcją dawnych społeczeństw na zmiany środowiskowe”), dotyczy wpływu zmian klimatycznych na gospodarkę dawnych społeczeństw. Jest podsumowaniem wieloletnich badań realizowanych przez naukowców z Ameryki i Europy. Jak mówią autorzy, chcieli zweryfikować prawdziwość popularnych obecnie twierdzeń, jakoby upadek wielu spośród dawnych cywilizacji i państw można wytłumaczyć katastrofami naturalnymi.

- Tego rodzaju teorie pojawiają się zapewne dlatego, że mamy dziś do czynienia z dyskusją o zmianach klimatycznych, to zaś sprzyja zainteresowaniu tym zagadnieniem w przeszłości. Według niektórych twierdzeń, nawet upadek Cesarstwa Rzymskiego należałoby tłumaczyć nie tyle najazdem Hunów, co nagłym ochłodzeniem klimatu. Podobnie jest globalnym kryzysem XVII wieku, który miał być spowodowany przede wszystkim Małą Epoką Lodowcową. Nasze badania wskazują, że jest to błędne uproszczenie, które utrudnia zrozumienie, jak naprawdę wpływały na siebie przyroda i społeczeństwo w dawnych czasach – wyjaśniają dr Piotr Guzowski z UwB oraz dr Adam Izdebski z UJ, współautorzy publikacji.

Autorzy artykułu – 6 naukowców z USA oraz 2 z Polski – to historycy i przyrodnicy. Skoncentrowali się na czterech przykładach z historii Europy i Ameryki. Dwa z nich przedstawiają efekty badań polskich historyków - dr. Piotra Guzowskiego z UwB oraz dr. Adama Izdebskiego z UJ.

Dr Guzowski realizuje swoje badania w ramach grantu, jaki 2 lata temu zdobył w konkursie Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki. Bada przełomy gospodarcze w Polsce od X do XVII wieku, uwzględniając także wyniki analiz materiałów przyrodniczych pochodzących z tamtego okresu (np. pyłków roślin, osadów torfowiskowych itp.) W projekcie współpracuje z historykami (m.in. dr. Izdebskim), ale też paleobotanikami. Interdyscyplinarne podejście pozwala na lepszą interpretację źródeł pisanych, takich jak inwentarze gospodarcze czy księgi rachunkowe z tamtego okresu.

W artykule, który ukaże się w amerykańskim czasopiśmie, zaprezentowane zostaną wyniki badań obejmujących okres istnienia Rzeczypospolitej Obojga Narodów

naucow.

- Od końca XVI wieku gospodarka polsko-litewskiego państwa doświadczała skutków Małej Epoki Lodowcowej. Ten okres w historii klimatu charakteryzował się dużą zmiennością pogody, a zwłaszcza wyjątkowo zimnymi przednówkami. W ciągu ostatnich lat ukazało się wiele prac, które próbują wytłumaczyć niemal każdy kryzys polityczny bądź gospodarczy XVII wieku – w tym także problemy, które spotkały Polskę – nieprzyjaznym klimatem. Nasze badania pokazują, że jest to błąd. Nie ma żadnych dowodów na to, żeby nastanie Małej Epoki Lodowcowej sprowadziło na

Polskę katastrofę gospodarczą. Wręcz odwrotnie: w pierwszej połowie XVII wieku produkcja zbóż i liczba ludności dalej rośnie, tak jak w „Złotym Wieku” Rzeczypospolitej stulecie wcześniej. Dopiero Potop, Powstanie Chmielnickiego i wojna polsko-rosyjska pod koniec lat 1650-ych przynoszą zniszczenia, które sprawiają, że polska gospodarka i społeczeństwo tracą swoją odporność na „niepogodę” – wyjaśniają polscy naukowcy.

Choć projekt grantowy dr. Piotra Guzowskiego jeszcze trwa, jego pierwszymi efektami zainteresowali się amerykańscy naukowcy, którzy zaprosili białostockiego naukowca do wspólnej publikacji.

Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America to czasopismo, które znajduje się na tzw. liście A czasopism punktowanych MNiSW z bardzo wysokim wskaźnikiem punktowym - 45 (Impact Factor - 10). To oznacza, że publikowane tu artykuły mają ogromną wartość naukową i uznawane są za prestiżowe w międzynarodowym środowisku naukowym.

źródło: Uniwersytet w Białymstoku

